

En dan betreedt Het Volk het podium

Wijkbewoners weer naar de schouwburg krijgen // Dat is het doel van het sociale project 'De Oversteek' // Eerst als **figurant meespelen**, dan een **slaapfeestje** in de schouwburg

JOKE BEECKMANS
MEDEWERKER THEATER

Terwijl de acteurs van Toneelgroep Amsterdam in historische kostuums revolutionaire redevoeringen uit *Dantons dood* oren, komen vanuit de zaal honderd mensen uit verschillende culturen en wijken het podium opgelopen. Midden in het decor rollen ze brutaal hun slaapzakken uit, eten broodjes en trekken hun pyjama's aan. De plechtstatige schouwburg wordt een half etmaal lang hun buurthuis.

De groep neemt deel aan *De Oversteek*, een project van Adelheid Roosen, waarmee de theatermaakster „de schouwburg wil teruggeven aan de wijkbewoners en de wijkbewoners aan de schouwburg”. Om de drempel van de vaak imponerende theatertempel te verlagen, koos Roosen een concept „dat alle mensen met elkaar verbindt en waar geen diploma, paspoort of grote beurs voor nodig is: de slaap.”

Halverwege elke opvoering van *Dantons dood* steekt Roosen met een wisselende groep onervaren theaterbezoekers letterlijk het podium over en blijft ze na het slotapplaus hangen voor een pyjamaborrel, slaappartij en ontbijt. De schouwburg bleek bijzonder geschikt voor haar plan. „Er zijn wc's met genoeg wastafels om je tanden te poetsen, een loeigroot podium voor honderd matrasjes en kantines om ontbijt klaar te maken.”

Bij welke voorstelling Roosen zou 'inbreken' maakte de theatermaakster van tevoren niet eens zoveel uit. Bij *Dantons dood* bleek het goed uit te komen, want in de regie van Johan Simons was al rekening gehouden met 'Het Volk', een groep die op een gegeven moment het podium betreedt.

Roosen ging op zoek naar mensen die zelden tot nooit in de schouwburg komen. In de zeven steden waarlangs *Dantons dood* toert, trok ze samen met haar organisatie Zina Platform naar de buitenwijken en belde aan bij moskeeën, stichtingen en buurthuizen.

Extra luchtbedden

In de foyer staan koffie, thee en koekjes klaar en geeft Roosen een korte briefing. „We lopen in ons eigen tempo het toneel op, net zoals we ook op straat doen. We zijn wie we zijn.” De acteurs van Toneelgroep Amsterdam mogen aangekeken worden, maar niet gestoord in hun teksten. En wie zich niet wil omkleden voor een volle schouwburg, kan een deken ophouden of zich even terugtrekken achter de coulissen.

Twintig deelnemers hebben vooraf uitgebreid met Roosen en regisseur Simons gerepeteerd. Ze nemen extra figurantenrolletjes voor hun rekening en begeleiden nieuwe slapers. Op een van de pyjamaborrels in Amsterdam blijkt het een hecht gezelschap geworden. Om middernacht zingen ze in drie talen voor de verjaardag van de uit Curaçao afkomstige Hélène en leggen ze elk een euro in voor een cadeaubon.

Een productieteam heeft ondertussen in en rond het decor extra luchtbedden neergelegd. Voor het slapengaan volgt iedereen zijn eigen ritueel. De Turkse Hulya rolt een tapijtje uit en fluistert op haar knieën een gebed. Fatima uit Heemskerk luistert op haar telefoon enkele nummers van Omar Faruk Tekbilek en de Utrechtse Moniek heeft haar hond Jaantje naast zich neergelegd. Om 01.00 uur gaan de theaterspots uit en is het – op wat schoolkampgegiechel en een licht beschonken laatkomer na – stil.

Vandaag zijn er alleen deelnemers van *De Oversteek*, maar op sommige ochtenden zal ook de directie van de schouwburg aansluiten. Roosen hoopt op die manier een langdurige relatie tussen haar „roedels” en de theaters op te bouwen. Ze overhandigt na afloop de namen, mailadressen en korte omschrijvingen van alle overstekers. Eva van Manen van theatergezelschap De Hollanders zal in samenwerking met Zina in 2015 een nieuwe voorstelling met ze maken.

Een beetje omgekeerd integreren

Na afloop hadden sommige deelnemers gehoopt op een grotere rol in de voorstelling zelf, maar de meerderheid is enthousiast. Hélène heeft veel nieuwe mensen leren kennen. Een gepensioneerde galeriehoudster uit Brabant heeft sinds twee jaar een pied-à-terre in de Baarsjes en kon eindelijk „een beetje omgekeerd integreren in de multiculturele samenleving”.

Een vrouw met een cocaïneverslaving heeft sinds jaren niet zo goed meer geslapen. „Ik krijg van iedereen complimentjes dat ik er goed uitzie”, zegt ze na haar vierde nacht op het podium. „Jammer dat er hier ook geen dagprogramma is. Thuis ga ik met mijn vingers draaien en is de verleiding om te gebruiken groot.”

**Mee oversteken kan nog (t/m april) in o.a. Amsterdam, Den Bosch, Rotterdam, Utrecht en Maastricht.
Zie: zinaplatform.nl**

Adelheid Roosen (met lippenstift) tussen de deelnemers aan De Oversteek. FOTO CIGDEMYUKSEL